

Informacja dotycząca zasad gwarantowania depozytów w systemie koreańskim

1. Informacje ogólne

Instytucją gwarantowania depozytów w Korei Południowej jest Koreańska Korporacja Ubezpieczeń Depozytów (Korea Deposit Insurance Corporation - KDIC) utworzona 1 czerwca 1996 roku na mocy ustawy o ochronie deponentów (Depositor Protection Act) z 29 grudnia 1995 r.

KDIC jest instytucją finansowaną ze środków instytucji członkowskich.

Do zadań KDIC należy gwarantowanie środków zgromadzonych w instytucjach finansowych podlegających obowiązkowi przynależności do Korporacji oraz działalność naprawcza i likwidacyjna w przypadku utraty płynności finansowej przez daną instytucję.

Obowiązkiem przynależności do KDIC objęte są następujące instytucje finansowe:

- banki komercyjne działające na podstawie prawa bankowego;
- banki kupieckie (merchant banks);
- instytucje ubezpieczeniowe;
- biura maklerskie;
- banki oszczędnościowe (mutual savings banks).

Łącznie członkami systemu są 322 instytucje z wymienionych powyżej grup (w tym 54 banki komercyjne i 105 banków oszczędnościowych). Do stycznia 2004 r. KDIC gwarantował depozyty w ponad tysiącu spółdzielni kredytowych, które obecnie uczestniczą w odrębnym systemie gwarantowania depozytów. Depozyty składane w placówkach Poczty Koreańskiej objęte są pełnymi gwarancjami rządowymi.

Koreańska Korporacja Ubezpieczeń Depozytów jest instytucją dużą, zatrudniającą ponad 630 pracowników. Biuro KDIC składa się z jedenastu departamentów: planowania i koordynacji, informatyki, restrukturyzacji, uporządkowanej likwidacji (resolution), analiz i badań, zarządzania środkami funduszu, polityki gwarantowania depozytów, pomocy dla banków oszczędnościowych, zarządzania ryzykiem I, zarządzania ryzykiem II oraz inspekcji i kontroli.

KDIC jest jednym z założycieli i aktywnym członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Gwarantów Depozytów (IADI). Korporacja oddelegowuje i finansuje pobyt w sekretariacie IADI w Bazylei jednego z dwóch asystentów Sekretarza Generalnego IADI (drugiego oddelegowuje japoński DICJ).

2. Organy decyzyjne

Na mocy koreańskiej ustawy o ochronie deponentów organami KDIC jest Komitet Gwarantowania Depozytów i Rada Dyrektorów.

Komitet Gwarantowania Depozytów jest organem decyzyjnym Korporacji, podejmującym wszystkie najważniejsze dla funkcjonowania i działalności KDIC uchwały. W jego skład wchodzi dziewięć osób, w tym Prezes KDIC, który pełni funkcję przewodniczącego Komitetu. Czterech członków Komitetu powoływanych jest z urzędu. Są nimi przedstawiciel Koreańskiej Komisji Nadzoru Finansowego w randze wiceprezesa, przedstawiciel Ministerstwa Strategii i Finansów w randze wiceministra, przedstawiciel Ministerstwa Planowania i Budżetu w randze wiceministra oraz jeden z wiceprezesów banku centralnego Korei. Pozostali czterej członkowie Komitetu Gwarantowania Depozytów wyznaczani są przez Ministra Strategii i Finansów, przy czym trzech z nich jest rekomendowanych, po jednym przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, Ministra Planowania i Budżetu oraz Prezesa Banku Korei. Obecnie grupa ta składa się z profesorów Uniwersytetu Seulskiego i Uniwersytetu Yonsei. W Komitecie Gwarantowania Depozytów nie zasiadają zatem przedstawiciele instytucji uczestniczących w systemie gwarantowania depozytów. Kadencja Komitetu trwa trzy lata.

Komitet zatwierdza między innymi: zmiany statutu, roczny budżet i program finansowy, rachunek zysków i strat oraz zmiany stawek ubezpieczeniowych. Podejmuje również decyzje dotyczące emisji obligacji przez Korporację, pomocy finansowej, wyboru metody postępowania naprawczo-likwidacyjnego oraz wypłaty środków gwarantowanych.

Rada Dyrektorów składa się z Prezesa KDIC, Zastępcy Prezesa oraz jedenastu Dyrektorów Zarządzających. Prezes KDIC jest mianowany na stanowisko przez Prezydenta Republiki Korei z rekomendacji Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego i Komitetu Rekomendacyjnego Dyrektorów Zarządzających na kadencje trwające trzy lata. Dyrektorzy Zarządzający są natomiast mianowani przez Ministra Strategii i Finansów.

Rada Dyrektorów kieruje codzienną pracą Korporacji oraz zatwierdza dokumenty, które trafiają pod obrady Komitetu Gwarantowania Depozytów.

Od maja 2009 roku stanowisko przewodniczącego Komitetu Gwarantowania Depozytów oraz Prezesa KDIC pełni Seung-Woo Lee.

3. Zakres gwarancji depozytów

Gwarancjami KDIC objęte są: depozyty, instrumenty systematycznego oszczędzania, środki na rachunku powierniczym, produkty oszczędnościowe oparte na powyższych depozytach, depozyty związane z systematycznym inwestowaniem oszczędności na poczet emerytury, polisy ubezpieczeniowe. Gwarantowane są depozyty wszystkich typów przedsiębiorstw.

KDIC gwarantuje klientom instytucji finansowych środki wraz z odsetkami do wysokości 50 mln. koreańskich wonów (KRW) (równowartość ok. 32 tys. EUR). Do tej wysokości gwarancje obejmują 100% przedmiotowej kwoty. W systemie koreańskim obowiązuje zasada kompensaty. Kwota wypłaty środków gwarantowanych pomniejszana jest o kwotę zobowiązań deponenta wobec upadłej instytucji kredytowej.

Suma środków gwarantowanych przez KDIC na koniec 2009 r. wynosiła: 1.020 bilionów KRW (ok. 650 miliardów EUR). Na kwotę tą składały się 633 biliony KRW depozytów bankowych, 293 biliony KRW w instytucjach ubezpieczeniowych, 2 biliony KRW środków zgromadzonych w bankach kupieckich, 19 bilionów KRW w biurach maklerskich oraz 73 biliony KRW w bankach oszczędnościowych.

W okresie od grudnia 1997 roku do końca 2000 roku KDIC stosował pełne gwarancje powierzonych instytucjom finansowym środków pieniężnych. Była to odpowiedź na głęboki kryzys finansowy, który dotknął szereg państw Azji Południowo-Wschodniej, w tym Koreę w drugiej połowie 1997 roku.

Wyłączone z gwarancji są depozyty w walutach obcych. KDIC nie gwarantuje środków pieniężnych rządu centralnego Korei, władz lokalnych, banku centralnego Korei, Komisji Nadzoru Finansowego oraz instytucji finansowych. Wyłączeniu z systemu gwarantowania podlegają także depozyty na okaziciela, depozyty na hasło lub fikcyjne nazwisko.

4. Zasady wypłaty środków gwarantowanych

Koreańska Korporacja Ubezpieczeń Depozytów przystępuje do wypłat środków gwarantowanych w sytuacji:

- zawieszenia wypłat depozytów przez ubezpieczoną instytucję finansową z powodu jej niewypłacalności na wniosek Komisji Nadzoru Finansowego;
- dobrowolnego rozwiązania instytucji finansowej przez jej akcjonariuszy potwierdzonego cofnięciem licencji przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W pierwszym przypadku Komitet Gwarantowania Depozytów podejmuje decyzję o rozpoczęciu wypłat i ogłasza ich zasady w ciągu dwóch miesięcy od dnia zawieszenia wypłat przez daną instytucję. Okres ten może być przedłużony o kolejny miesiąc za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. KDIC może również zawiesić wypłatę środków do sześciu miesięcy tym deponentom, którzy przyczynili się do wystąpienia niewypłacalności danej instytucji finansowej.

W drugim przypadku wypłata środków gwarantowanych następuje na indywidualny wniosek deponenta złożony do KDIC.

KDIC podejmuje często decyzje o zawieszeniu wypłat środków gwarantowanych w związku z przejęciem całości lub części danej instytucji przez inny podmiot (transakcje Purchase and Assumption) na okres 5-6 miesięcy. W takich przypadkach Korporacja może podjąć decyzję o zaliczkowej wypłacie środków. Roszczenia wobec KDIC wygasają po upływie pięciu lat od daty rozpoczęcia wypłat.

Forma wypłaty środków gwarantowanych podawana jest do publicznej wiadomości drogą ogłoszeń w gazetach codziennych.

Nieubezpieczone depozyty (tj. nadwyżka przekraczająca limit 50 mln KRW lub depozyty wyłączone z zakresu ubezpieczenia) mogą zostać zwrócone w całości lub częściowo z majątku likwidowanej instytucji.

5. Źródła finansowania i zasoby finansowe

KDIC finansowany jest z czterech źródeł: wpłat wstępnych, składek obowiązkowych, emisji obligacji oraz pożyczek.

Wpłaty wstępne wnoszone są przez każdą nową instytucję finansową przystępującą do systemu. Ich wysokość zależy od wielkości kapitału własnego.

Składki obowiązkowe wyliczane są i wpłacane raz na kwartał w przypadku banków i raz w roku w przypadku pozostałych instytucji finansowych. Składają się one z dwóch części: składki podstawowej oraz składki specjalnej. Składka podstawowa obliczana jest na

podstawie średnich dziennych stanów depozytów gwarantowanych w ciągu poprzedniego roku oraz stawki procentowej ustalanej przez Komisję Gwarantowania Depozytów. Obecnie stawka ta wynosi rocznie 0,08% dla banków, 0,15% dla banków kupieckich, instytucji ubezpieczeniowych i biur maklerskich oraz 0,35% dla banków oszczędnościowych. Dodatkowo od 2003 roku instytucje członkowskie wpłacają składki specjalne na fundusz spłaty obligacji (przewiduje się zakończenie pobierania tego elementu składki z końcem 2027 roku). Składką tą objęte są również spółdzielnie kredytowe, które nie są już członkiem systemu gwarancyjnego zarządzanego przez KDIC, ponieważ zbierane w ten sposób środki mają pokryć koszty zaciąganych przez Korporację zobowiązań związanych ze zwalczaniem skutków kryzysu azjatyckiego pod koniec lat 1990-ych. Stawka tej części składki wynosi 0,1% sumy gwarantowanych środków dla aktualnych członków systemu oraz 0,02% dla spółdzielni kredytowych. Minimalna roczna składka ubezpieczeniowa wynosi 100 tys. KRW (65 EUR). Składki opłacane są gotówką, czekiem lub przelewem na rachunek KDIC.

W styczniu 2009 r. KDIC wprowadził w życie tzw. docelowy poziom środków, po osiągnięciu którego Korporacja może zwolnić członków z wnoszenia kolejnych składek. Poziom ten został wyznaczony oddzielnie dla każdej grupy instytucji. Dla banków komercyjnych, banków oszczędnościowych i biur maklerskich wynosi od 1,5% do 2% sumy gwarantowanych środków, dla instytucji ubezpieczeniowych na życie od 1,2% do 1,7%, a dla innych instytucji ubezpieczeniowych od 1,5% do 2%. Bankom kupieckim nie wyznaczono poziomu docelowego (w grudniu 2010 r. działał tylko jeden taki bank).

Od 1 stycznia 2014 roku przewidziane jest wprowadzenie w życie systemu składek członkowskich uzależnionych do ryzyka. Zakłada się, że odchylenia wysokości składek od standardowej wartości będą jednak niewielkie i nie przekroczą 10% jej wartości.

Wielkość zebranych przez Korporację składek ubezpieczeniowych za 2009 r. wyniosła 1,24 biliona KRW (ok. 800 mln EUR). Od początku funkcjonowania systemu suma składek przekroczyła 10,3 biliona KRW (ok. 7 mld EUR), tj. nieznacznie przekraczała 1% sumy środków objętych gwarancjami. Łączne aktywa KDIC wynosiły na koniec 2009 r. 16,4 biliona KRW (ponad 10 mld EUR), przy czym 1,8 biliona KRW stanowiły aktywa bieżące (gotówka i depozyty).

KDIC ma prawo emitowania obligacji, w celu zgromadzenia środków na wypłaty gwarancji lub działalność pomocową. Ostatni raz Korporacja dokonała emisji obligacji w 2002 roku.

Łącznie w latach 1998 – 2002 wyemitowane zostały papiery o wartości 87,16 biliona KRW (ok. 55 mld EUR).

Korporacja ma również prawo do zaciągania pożyczek od Rządu Republiki Korei, banku centralnego, instytucji objętych systemem gwarantowania oraz innych instytucji wskazanych przez Prezydenta Republiki Korei.

Zgromadzone środki inwestowane są w obligacje rządowe i obligacje emitowane przez inne instytucje publiczne, lub papiery wartościowe objęte gwarancjami rządowymi. Płynne środki deponowane są na rachunkach prowadzonych przez KDIC w wybranych przez Komitet Gwarantowania Depozytów instytucjach członkowskich. Dopuszczalne ustawowo są również inne formy inwestowania środków, po ich uprzednim zatwierdzeniu przez Ministerstwo Strategii i Finansów.

6. Inna działalność KDIC

KDIC ma szerokie uprawnienia z zakresu ochrony stabilności instytucji finansowych wykraczające poza działalność ubezpieczeniową środków pieniężnych. System ten wzorowany był na rozwiązaniach amerykańskich i japońskich. Koreańska Korporacja Ubezpieczeń Depozytów dokonuje restrukturyzacji instytucji członkowskich oraz przeprowadza uporządkowany proces likwidacyjny, kierując się zasadą najniższego kosztu dla podatników. W tym zakresie KDIC bardzo ściśle współpracuje z Komisją Usług Finansowych Korei, będącą ciałem decyzyjnym w zakresie utrzymania stabilności systemu finansowego. W jej skład obok przedstawicieli Ministerstwa Strategii i Finansów, Komisji Nadzoru Finansowego i banku centralnego wchodzi również Prezes KDIC. Komisja Usług Finansowych podejmuje decyzje o podjęciu działań naprawczych, a w dalszej kolejności o uruchomieniu procesu uporządkowanej likwidacji. W przypadku likwidacji rolę syndyka pełni wówczas utworzona przez KDIC w grudniu 1999 r. na mocy art. 36.3 ustawy o ochronie deponentów Korporacja Likwidacyjno-Finansowa (Resolution and Finance Corporation - RFC). Funkcje kierownicze pełnią w niej przedstawiciele KDIC. Koreańska Korporacja Ubezpieczeń Depozytów przekazuje środki finansowe RFC na jego działalność, przede wszystkim w postaci pożyczek.

Oprócz wypłaty środków gwarantowanych, Korporacja stosuje trzy metody naprawczo-likwidacyjne: zakup i przejęcie danej instytucji finansowej (P&A), bank pomostowy oraz

interwencję finansową w nadal funkcjonującym banku (*open bank assistance*, OBA). Preferowaną metodą jest zakup i przejęcie. W ramach tej metody KDIC zleca RFC zakup aktywów, udzielenie gwarancji, przejęcie zobowiązań danej instytucji lub zakup akcji emitowanych przez instytucje kredytowe. RFC zajmuje się również zarządzaniem i sprzedażą nieruchomości, będących zabezpieczeniem kredytów hipotecznych znajdujących się w portfelu likwidowanego banku.

Drugą metodą naprawczo-likwidacyjną jest utworzenie banku pomostowego (*bridge bank*). KDIC inicjuje powstanie tymczasowej instytucji finansowej, zarządzanej przez Korporację, przy czym osoby wchodzące w skład jej kierownictwa są pracownikami KDIC. Większość aktywów i pasywów starego banku jest w tym przypadku transferowana do nowopowstałego banku pomostowego, aby zyskać czas na przygotowanie pakietu rozwiązań, które byłyby najkorzystniejsze dla KDIC z punktu widzenia ponoszonych kosztów.

Trzecią metodą, przewidzianą na wypadek wystąpienia zagrożenia niewypłacalnością, jest bezpośrednie wsparcie kapitałowe danej instytucji finansowej przez KDIC. Wsparcie takie może polegać na zakupie akcji danej instytucji, odkupieniu złych aktywów w zamian za udziały w jej kapitale lub na odkupie wszystkich akcji danej instytucji (tymczasowa nacjonalizacja).

Udzielając pomocy finansowej KDIC podpisuje z kierownictwem zainteresowanej instytucji finansowej porozumienie, które określa cele, harmonogram działań i poziom wskaźników finansowych, które mają zostać osiągnięte w określonym czasie. KDIC ma również uprawnienia kontrolne dotyczące podejmowanego przez uczestniczące w systemie gwarantowania instytucje ryzyka wynikającego z realizowanych operacji finansowych. Korporacja może wnioskować do Komisji Nadzoru Finansowego o przeprowadzenie przez nią własnej kontroli, lub też o włączenie w skład zespołu kontrolnego inspektorów KDIC.

W celu zwiększenia dyscypliny wśród kadry kierowniczej w instytucjach finansowych, KDIC ma uprawnienia do przeprowadzania śledztw w stosunku do osób mających wpływ na upadek poszczególnych instytucji, których proces naprawczo-likwidacyjny wiązał się z udzieleniem pomocy publicznej za pośrednictwem Korporacji.

W czasie światowego kryzysu finansowego lat 2008-2009 system bankowy w Korei pozostawał stabilny i nie dochodziło do upadłości większych instytucji. W tym czasie KDIC

pośredniczył w sprzedaży jednego banku komercyjnego (poniesione przez Korporację koszty były niewielkie i wyniosły 280 mln KRW (ok. 160 tys. EUR). Działania naprawczo-likwidacyjne, w tym wypłata środków gwarantowanych, dotyczyła innych instytucji finansowych, głównie banków oszczędnościowych i jednego biura maklerskiego. Koszty tych działań wyniosły w latach 2008-2009 ok. 3,8 biliona KRW (ok. 2,3 mld EUR).

7. Dane kontaktowe

Korea Deposit Insurance Corporation

Cheonggyechun-no 30

Jung-gu, Seoul

100-180, Korea

tel.: 00 82 2 758 11 24; faks: 00 82 2 758 11 20

Strona internetowa: www.kdic.or.kr

e-mail: todd@kdic.or.kr (biuro współpracy z zagranicą)

8. Syntetyczne porównanie cech polskiego i koreańskiego systemu gwarantowania depozytów

	Polski system gwarantowania depozytów	Koreański system gwarantowania depozytów
Realizowane funkcje	Gwarantowanie depozytów oraz działalność pomocowa	Gwarantowanie środków depozytów i środków pieniężnych w instytucjach finansowych oraz działalność pomocowa, naprawcza i likwidacyjna
Limity gwarancyjne	50.000 EUR w 100%	50.000.000 KRW (równowartość ok. 32.000 EUR) w 100%
Maksymalna wypłata	50.000 EUR	50.000.000 KRW
Kompensacja z zobowiązaniami	TAK	TAK
Wyłączenia spod gwarancji		
Instytucje finansowe wskazane w art. 4 (5) Dyrektywy 2006/48/WE	TAK	TAK
Firmy ubezpieczeniowe	TAK	TAK
Rząd i administracja centralna	TAK	TAK
Władze samorządowe	NIE	TAK
Banki	TAK	TAK
Fundusze inwestycyjne	TAK	TAK
Fundusze emerytalne	TAK	TAK
Kadra zarządzająca	TAK	TAK
Akcjonariusze banku	TAK	TAK
Bliscy osób odpowiedzialnych	NIE	TAK
Inne przedsiębiorstwa w tej samej grupie	NIE	NIE
Podmioty nieuprawnione do sporządzania uproszczonych sprawozdań finansowych	TAK	NIE
Depozyty nieimienne	TAK	TAK
Depozyty przyjmowane na indywidualnych warunkach, które przyczyniły się do upadłości banku	NIE	NIE
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez bank	TAK	TAK
Depozyty w walutach obcych	NIE	TAK
Depozyty związane z praniem pieniędzy	TAK	TAK

Warszawa, 15 grudnia 2010 r.